

Regionale structuurvisie stedendriehoek Deventer, Apeldoorn en Zutphen

**Advies over de Notitie reikwijdte en detailniveau
Strategische Milieubeoordeling**

16 augustus 2004 / rapportnummer 1453-49

commissie voor de milieueffectrapportage

Stedelijk Netwerk Stedendriehoek
t.a.v. de heer A.J.J. Zents
Postbus 9033
7300 ES APELDOORN

uw kenmerk
ROW/406070

uw brief
7 juli 2004

ons kenmerk
1453-50/Vh/aa

onderwerp
Advies over de Notitie reikwijdte en detailniveau Strategische Milieubeoordeling regionale structuurvisie stedendriehoek Deventer, Apeldoorn en Zutphen

doorkiesnummer
(030) 234 76 36

Utrecht,
16 augustus 2004

Geachte heer Zents,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies uit te brengen over de Notitie reikwijdte en detailniveau Strategische Milieubeoordeling regionale structuurvisie stedendriehoek Deventer, Apeldoorn en Zutphen.

Overeenkomstig uw verzoek bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag nadere informatie over het vervolg van dit project krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. H.G. Ouwerkerk
Voorzitter van de werkgroep Strategische
Milieubeoordeling regionale structuurvisie
stedendriehoek Deventer, Apeldoorn en
Zutphen

Advies over de Notitie reikwijdte en detailniveau Strategische
Milieubeoordeling voor de regionale structuurvisie steden-
driehoek Deventer, Apeldoorn en Zutphen

Advies op grond van artikel 6 van de Europese richtlijn voor de beoordeling
van de milieugevolgen van bepaalde plannen en programma's

uitgebracht aan het Stedelijk Netwerk Stedendriehoek door de Commissie
voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep Strategische Milieubeoordeling voor de regionale structuurvisie
stedendriehoek Deventer, Apeldoorn en Zutphen,

de secretaris

drs. R.A.A. Verheem

de voorzitter

drs. H.G. Ouwerkerk

Utrecht, 16 augustus 2004

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. REIKWIJDTE EN OPZET VAN DIT ADVIES.....	1
2.1 Reikwijdte	1
2.2 Opzet.....	2
3. DE TOTSTANDKOMING VAN HET STRUCTUURBEELD.....	2
3.1 Probleemstelling.....	2
3.2 Doel.....	3
3.3 Ambities	3
4. DE ONDERBOUWING VAN DE KEUZEN IN HET STRUCTUURBEELD..	4
4.1 De keuze om woon- en werkopgave binnen het bundelingsgebied te situeren	4
4.2 De onderbouwing van het blauwe en groene model	5
4.3 IJsselsprongen of bouwen elders?.....	5
4.4 De locatie van bedrijventerreinen.....	6
4.5 De openbaar vervoermaatregelen	6
4.6 De uitvoerbaarheid van het structuurbeeld.....	7
5. TOETSINGSKADER	7

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 7 juli 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Projectgegevens

1. INLEIDING

De regio 'Stedendriehoek' – bestaande uit de netwerkgemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Gorssel, Voorst en Zutphen – is voornemens een regionale structuurvisie Stedendriehoek vast te stellen. Hierin worden maatregelen, inclusief locatiekeuzen, genomen voor natte en droge landschapsstructuur, wegenstructuur en openbaar vervoer, wonen, werken en recreatie. Voor de structuurvisie wordt een strategische milieubeoordeling (SMB) uitgevoerd op grond van de EU richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's. Het doel van de SMB is een goede onderbouwing op het strategische niveau van het Inter gemeentelijke Structuurplan van de locatiekeuze van met name woningbouw en bedrijventerreinen.

Bij brief van 7 juli 2004¹ is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 25 augustus advies uit te brengen over de Notitie reikwijdte en detailniveau SMB². Naast de Commissie voor de m.e.r. worden ook de provincies Gelderland en Overijssel, de Regionale Inspectie VROM, het ministerie van LNV en de waterbeheerders (in het kader van de watertoets) formeel als adviesorganen bij de besluitvorming betrokken. De notitie wordt niet voor inspraak ter inzage gelegd.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep³ van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als 'de Commissie'.

2. REIKWIJDTE EN OPZET VAN DIT ADVIES

2.1 Reikwijdte

Dit advies beoogt aan te geven welke onderdelen in de SMB in ieder geval aan de orde moeten komen, om te kunnen beoordelen of de keuzen in het structuurbeeld vanuit milieuoptiek de beste zijn voor de Stedendriehoek. Uit de Notitie reikwijdte blijkt dat de ontwikkeling van een visie op de meest gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de Stedendriehoek al enkele jaren gaande is. In die jaren is de probleemstelling al uitgekristalliseerd, zijn doelen al geformuleerd en zijn ook al twee alternatieven onderzocht en maatschappelijk besproken. Dit heeft geleid tot een bestuurlijke voorkeur, het zogenaamde 'structuurbeeld', die de basis zal zijn van de structuurvisie. De SMB is dus voor een belangrijk deel een verantwoording en toetsing van een traject dat al is doorlopen en een keuze die al voor een belangrijk deel gemaakt is.

Idealiter betekent dit, dat de Commissie eerst de onderbouwing van het al doorlopen traject toetst, om vervolgens aanbevelingen voor het verdere traject te maken. **Deze toetsing is echter niet mogelijk geweest in de ter beschikking gestelde tijd en op basis van de ter beschikking staande documentatie.** Dit advies is gebaseerd op de relatief korte Notitie reikwijdte, waarin al gemaakte keuzen wel worden aangestipt, maar niet onderbouwd.

---

¹ Zie bijlage 1

² Hierna te noemen 'Notitie reikwijdte'

³ Zie bijlage 2 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

Dit betekent dat het mogelijk is dat informatie die in dit advies gevraagd wordt, al beschikbaar is. De Commissie heeft dit echter niet kunnen verifiëren. Ook voorstellen en suggesties zullen mogelijk al bekeken zijn. In die gevallen kan bestaande informatie gebruikt worden bij behandeling in de SMB. **Bij de nadere uitwerking in de SMB moet blijken of het voldoende is de voorgestelde keuze te onderbouwen, of dat overwogen moet worden andere keuzemogelijkheden te onderzoeken. Op basis van de voorliggende informatie kan de Commissie dit echter niet beoordelen. Waar mogelijk geeft de Commissie deze andere keuzemogelijkheden aan.**

Tot slot is van belang dat de Commissie heeft begrepen dat locatiekeuzen in toekomstige milieueffectrapportages niet meer aan de orde zullen komen. Dit betekent dat de informatie in de SMB van voldoende detailniveau zal moeten zijn om locatiekeuzen te kunnen maken. Vanuit dit uitgangspunt heeft de Commissie dit advies opgesteld. Ook betekent het dat de SMB duidelijk aan moet geven wat de relatie is met latere milieueffectrapportages. Wat komt nu bijvoorbeeld niet aan de orde omdat dit later wordt bekeken en besloten?

2.2 Opzet

De Notitie reikwijdte geeft voor veel onderwerpen al aan of en hoe deze in de SMB aan de orde zullen komen. De Commissie heeft dit advies daarom als reactie op de notitie opgesteld. Dit betekent dat onderdelen die in de notitie op een juiste wijze aan de orde komen, in dit advies niet herhaald worden. De Commissie beperkt zich tot het aangeven van de informatie die aanvullend, dan wel anders is dan hetgeen in de Notitie reikwijdte wordt vermeld.

Daarbij stelt de Commissie het voorgestelde structuurbeeld centraal, omdat dit de belangrijkste basis is voor de vast te stellen structuurvisie. In hoofdstuk 3 van dit advies bespreekt de Commissie de probleemstelling, doelen en ambities die aan dit structuurbeeld ten grondslag hebben gelegen. In hoofdstuk 4 gaat de Commissie in op de onderbouwing van specifieke keuzen in het structuurbeeld, eventuele alternatieven daarvoor en de uitvoerbaarheid van het structuurbeeld. In hoofdstuk 5 gaat de Commissie in op een toetsingskader voor de effecten van het structuurbeeld, dan wel de uiteindelijke structuurvisie.

3. DE TOTSTANDKOMING VAN HET STRUCTUURBEELD

3.1 Probleemstelling

De problemen die het structuurbeeld beoogt op te lossen, worden in de Notitie reikwijdte beperkt besproken. Geef in de SMB een bredere onderbouwing: wat zijn de belangrijkste regionale problemen die het structuurbeeld tracht op te lossen? Ga daarbij, meer dan in de Notitie reikwijdte gebeurt, ook in op verkeersproblemen (aandachtspunt is onderbouwing noodzaak bruggen), waterproblemen (aandachtspunt is relatie met Rijksbeleid) en landbouw (vooral de relatie met herstructurering).

Het valt op, dat in de Notitie reikwijdte vooral wordt gekeken naar te verwachten ontwikkelingen *binnen* de regio. Echter, ook *bovenregionale* ontwikkelingen zijn voor de regio belangrijk, zoals nationale overloop- en spreidings-tendensen en de nationale ontwikkeling van werkgelegenheid en mobiliteit. Bijvoorbeeld, het bouwprogramma gaat vooral uit van bouwen voor de eigen behoefte; voor overloop is slechts 10% gereserveerd. Dit vraagt om nadere onderbouwing. De Stedendriehoek wordt landelijk als een van de meest aantrekkelijke regio's beschouwd. Bovendien kan de voorgenomen ontwikkeling de regio nog aantrekkelijker maken. Ook voor de ontwikkeling van infrastructuur is het belangrijk om te weten of groei van de mobiliteit vooral binnen de regio gaat plaatsvinden, zoals nu het uitgangspunt lijkt te zijn, of dat infrastructuur ook mobiliteit tussen regio's moet accommoderen. Kortom, bespreek in de SMB ook de te verwachten relatie tussen de Stedendriehoek en haar omgeving en wat dit betekent voor de keuzen in het structuurbeeld.

In het programma voor woningen en bedrijven dat ten grondslag ligt aan het structuurbeeld, valt op dat de verwachte groei van de werkgelegenheid groter is dan de verwachte bevolkingsgroei⁴. Leg uit waar deze aanname op gebaseerd is.

Bespreek welke verwachtingen er zijn ten aanzien van de groei van eenpersoonshuishoudens. Als deze groeit, geef dan aan welke woningbouw daarbij hoort en waar deze in de regio gerealiseerd kan worden. Bespreek of dit spanningen oplevert met milieu- en landschapsdoelen en, zo ja, welke dit zijn.

3.2 Doel

De Notitie reikwijdte noemt als belangrijkste doel voor het structuurbeeld: het bieden van meer variatie in woon- en werkmilieus, water, natuur, landschap, landbouw, recreatie, bereikbaarheid en in de onderlinge samenhang hiertussen. Naar de mening van de Commissie kan variatie leiden tot meer kwaliteit, maar is dit zeker niet altijd het geval. Een voorbeeld is het landschap tussen de Veluwe en de IJsselvallei, dat ten noorden van de lijn Apeldoorn-Twello-Deventer groot van schaal en open is. Nieuwe woningen in dit landschap zouden *lokaal* tot grotere variatie kunnen leiden, maar *regionaal* tot een verarming van de differentiatie in het landschapsbeeld. Hetzelfde geldt voor het grootschalige milieu van de Veluwe. Benoem daarom in de SMB ook bestaande kwaliteiten en potenties binnen de Stedendriehoek die niet gebaat zijn bij toedienen van variatie en geef aan wat dit betekent voor het structuurbeeld.

3.3 Ambities

Op basis van de Notitie reikwijdte lijkt de ambitie vooral te zijn: voldoen aan een vastgestelde behoefte aan woon- en werkmilieus, op een zodanige wijze dat bestaande kwaliteit van de regio wordt gehandhaafd, en liefst versterkt. De Commissie plaatst hier twee kanttekeningen bij.

Op de eerste plaats ontbreekt een visie op de mate waarin het voor de regio *gewenst* is om aan een bepaalde behoefte te voldoen. Met andere woorden,

---

⁴ Tot 2030 wordt uitgegaan van een bevolkingsgroei van 36.500 personen, 38.000 nieuwe woningen en 46.000 nieuwe arbeidsplaatsen

wat wil de Stedendriehoek 'zijn'? Is de regio bijvoorbeeld altijd gebaat bij het stimuleren van industriële ontwikkeling en, zo ja, geldt dit dan voor alle typen? Met andere woorden, onderbouw in de SMB hoe *hard* de vastgestelde behoefte is, en of er alternatieve programma's voor woningbouw, bedrijventerreinen en verkeerssystemen denkbaar zijn die tot andere of betere kwaliteit kunnen leiden. Denk daarbij ook aan beperking van de noodzaak voor nieuwe bedrijfsterreinen door voorrang te geven aan sanering van bestaande terreinen en het vermijden van een lange termijnopgave.

Bespreek in dit verband eveneens de visie op de beoogde bovenregionale functie van de Stedendriehoek. Bijvoorbeeld, beoogt de Stedendriehoek een schakel te zijn tussen het westen en het oosten van Nederland?

Op de tweede plaats lijkt de ambitie vooral gericht op het bewaren en uitbouwen van *bestaande* ruimtelijke kwaliteit in de regio. Dit vloeit ook voort uit het gebruik van een zeefkaartmethode en is een van de nadelen ervan. Maar de Stedendriehoek heeft ook *potenties* die ontwikkeld zouden kunnen worden. Met andere woorden, wat zijn de 'sterke kanten van de Stedendriehoek' en hoe kunnen deze beter benut worden dan nu het geval is? Denk aan de kwaliteit van de binnensteden, de ligging van Apeldoorn aan de oostelijke flank van de Veluwe, de relaties naar 't Loo, het fraaie uitloopgebied van de steden naar de Veluwe en Salland, de culturele rijkdommen van landgoederen en rivier- en beekoevers en de verkeersmogelijkheden via de IJssel. Ga daarom in de SMB ook in op de ambities voor het realiseren van deze potenties en toets het structuurbeeld ook daaraan.

Tot slot wordt uit de Notitie reikwijdte niet duidelijk wat de ambitie is voor het gewenste landschap in visueel-ruimtelijke zin. Dit terwijl de visuele beleving door de structuurvisie wel beïnvloed wordt. Bebouwing in het IJsseldal leidt bijvoorbeeld tot een beperking van de zichten vanaf de steden op het open landschap en vanuit het landschap op de fraaie stadsfronten. Beschrijf daarom de ambitie op dit punt in de SMB en ga daarbij bijvoorbeeld in op het al of niet handhaven van belangrijke zichtlijnen, creëren van verschillen tussen open en dicht landschap, accentuering van hoogteverschillen in het landschap, betekenis van oriëntatiepunten, etc.

4. DE ONDERBOUWING VAN DE KEUZEN IN HET STRUCTURBEELD

4.1 De keuze om woon- en werkopgave binnen het bundelingsgebied te situeren

Het is duidelijk dat bepaalde keuzen in het structuurbeeld controversieel zijn. Denk bijvoorbeeld aan de IJsselsprongen die deels in gebied liggen dat volgens de zeefkaart op basis van waterdoelen niet bebouwd zou moeten worden. De ervaringen met gelijksoortige situaties – denk aan Amsterdam IJburg – laten zien, dat dergelijke keuzen op ieder moment in het besluitvormingstraject bij bepaalde groepen in de samenleving tot discussie en weerstand kunnen leiden. Waarom hier en niet ergens anders, zoals buiten het bundelingsgebied, aan de andere kant van de steden? De Commissie onderstreept daarom het belang van een goede onderbouwing van de keuze om de woon- en werkopgave binnen het bundelingsgebied te realiseren, zoals in de Notitie

reikwijdte aangegeven. Juist in trajecten die al relatief lang lopen, is het belangrijk opties die al afgevallen zijn goed te onderbouwen.

4.2 De onderbouwing van het blauwe en groene model

Bij de totstandkoming van het structuurbeeld zijn twee modellen ontwikkeld en met elkaar vergeleken. Beide modellen zijn ontwikkeld met de zogenaamde 'lagenbenadering'. Het valt de Commissie op dat hierbij een wat andere benadering is toegepast dan gebruikelijk. Grondgebonden landbouw staat in laag 1, terwijl laag 3 (occupatie) meer gebruikelijk is. Het willen maken van robuuste verbindingzones staat eveneens in laag 1, terwijl dit meestal laag 2 is (infrastructuur en netwerken). Dit is relevant omdat het blauwe model laag 1 prioriteit geeft. Bekijk in de SMB of, en zo ja op welke onderdelen, het structuurbeeld wijzigt als grondgebonden landbouw en verbindingzones een lagere prioriteit zouden krijgen.

4.3 IJsselsprongen of bouwen elders?

Motiveer hoe de zeefkaart tot de IJsselsprongen leidt. Dit is niet evident vanuit water- of natuurbelang, dus geef inzicht in de andere overwegingen die hiertoe leiden.

De bestuurlijke voorkeur voor de IJsselsprongen is onder andere onderbouwd door een vergelijking van het blauwe model (met IJsselsprongen) en het groene model (zonder IJsselsprongen). Het groene model is echter niet het enige alternatief voor de IJsselsprongen. Een andere mogelijkheid is om benodigde woningen nog verder rondom Twello te concentreren. In zijn uiterste vorm betekent dit een nieuwe woonkern in het 'gele' gebied van de zeefkaart. Onderbouw in de SMB de IJsselsprongen ook in een vergelijking met deze mogelijkheid.

Ga daarnaast ook in op de mate waarin de IJsselsprongen de gestelde ambities realiseren en ga daarbij in op het volgende:

- Bespreek de (cultuurhistorische) voor- en nadelen van de keuze om steden die zich eeuwenlang 'eenzijdig' tegen een rivier hebben aangevlijd nu 'een overkant te geven'.
- Ervaringen in gelijksoortige situaties (bijvoorbeeld Arnhem-Zuid) hebben geleerd dat voldoende leefomgevingskwaliteit bij riviersprongen niet vanzelf tot stand komt. Geef aan hoe deze zal worden gerealiseerd in het toekomstige Deventer-West en Zutphen-West.
- De IJsselsprongen betreffen een relatief klein aantal woningen (3000). Het is niet evident dat dit genoeg zal zijn om voldoende voorzieningen voor bewoners te genereren. Beschrijf hoe dit toch wordt gewaarborgd.
- De omvang van de IJsselsprongen lijkt eveneens te klein om de hoge kosten van nieuwe bruggen er naar toe te kunnen rechtvaardigen. Beschrijf de argumenten voor de aanleg van de bruggen, de gevolgen voor de bereikbaarheid als de bruggen onverhoopt niet door zouden gaan en de gevolgen voor de aanleg van de bruggen als de IJsselsprongen niet door zouden gaan.

- Recente veranderingen in het veiligheidsbeleid⁵ kunnen leiden tot de noodzaak om zeer hoge dijken aan te leggen rondom de IJsselsprongen. Immers, bij overstroming is er nauwelijks een vluchtweg voor bewoners, zeker in relatie met de aanleg van de bypasses. Beschrijf wat dit betekent voor het te realiseren woonmilieu en de ambities voor de IJsselsprongen. Zal het bijvoorbeeld mogelijk zijn om een rivieraanzicht te creëren met dezelfde kwaliteit als de rivierkant nu, of zullen dijken zo hoog worden dat feitelijk een soort muur ontstaat?

4.4 De locatie van bedrijventerreinen

In het blauwe model liggen nieuwe werklocaties aan een andere kant van de stad dan veel nieuwe woningbouwlocaties. Deze keuze roept mobiliteit op. Onderbouw de keuze op dit punt in een bespreking van mogelijke alternatieven.

Onderbouw de locatiekeuze voor bedrijventerreinen en glastuinbouw ook vanuit een oogpunt van energie-efficiëntie: het gebruikmaken van restwarmte van bedrijventerreinen voor verwarming van woningen en glastuinbouw.

4.5 De openbaar vervoermaatregelen

De voorgestelde openbaar vervoermaatregelen zijn het ontwikkelen van een light train, drie aanvullende stations en aanleg van de 'Emperbocht'. Onderbouw de haalbaarheid van deze maatregelen in het licht van de volgende kanttekeningen:

1. Twee van de drie bestaande lijnen kennen nu geen stoptreindiensten. Een rendabele extra treindienst zal alleen mogelijk zijn bij fors meer reizigers. Zijn die er? Dit te meer omdat de gekozen stadsuitbreidingen en nieuwe bedrijventerreinen in het structuurbeeld, met uitzondering van Zutphen de Hoven, niet gesitueerd zijn rond bestaande of nieuwe stations van de te realiseren Regiorail. Dat wil zeggen, ze zijn 'autogericht' en zullen dus geen reizigers voor regiorail genereren.
2. De nieuwe stations Epse-Noord en, vooral, Apeldoorn Zuidwestpoort lijken niet realistisch vanwege het ontbreken van voldoende vervoerwaarde, dan wel vanwege de benodigde extra treindiensten.
3. Aanleg van de Emperbocht lijkt eveneens weinig realistisch. Op de eerste plaats zijn de kosten van benodigde investeringen⁶ zeer hoog. Op de tweede plaats is de te behalen reistijdwinst mogelijk niet voldoende om concurrerend te kunnen zijn met de bus via de A50 of de auto.

Onderzoek in welke mate tot een haalbaarder en effectiever openbaarvervoersysteem kan worden gekomen door:

---

⁵ Dit beleid gaat meer uit van het beheersen van risico's en minder van het halen van normen.

⁶ Realiseren verbindingsspoor en capaciteitsuitbreiding lijn Apeldoorn-Zutphen.

- voor wonen en werken primair locaties te kiezen nabij bestaande stations en (H)OV-haltes en secundair locaties te kiezen waar nieuwe stations gerealiseerd kunnen worden;
- activiteiten die relatief veel mobiliteit genereren rondom bestaande OV-infrastructuur te concentreren, zoals wonen en werken met groot aantal arbeidsplaatsen per ha.

4.6 De uitvoerbaarheid van het structuurbeeld

Het structuurbeeld bestaat uit een integraal pakket van veel maatregelen. Kwaliteit wordt niet alleen bereikt door een juiste keuze voor de afzonderlijke maatregelen, maar vooral ook door de samenhang daartussen. Dit vereist dan wel dat alle maatregelen worden uitgevoerd en niet alleen een deel daarvan. Het is daarom belangrijk in de SMB niet alleen te toetsen of maatregelen gestelde ambities realiseren, maar ook of maatregelen feitelijk uitvoerbaar zijn. Wat is bijvoorbeeld het effect op kwaliteit van het structuurbeeld als geheel wanneer onderdelen onverhoopt niet gerealiseerd zouden worden, zoals de groeninvesteringen of de bruggen?

Bespreek daarom de uitvoerbaarheid van het structuurbeeld als integraal pakket en betrek hierbij de haalbaarheid van groene en blauwe investeringen, van vereveningsconstructies⁷ en van de beoogde landbouwextensivering in een relatief groot gebied. Kijk ook naar de noodzakelijke veiligheids- en groenvoorzieningen bij kleinere woningbouwlocaties zoals de IJsselsprongen, de uitvoerbaarheid van de IJsselsprongen uit wateroogpunt⁸ en de ambitieuze doelen voor inbreiding in bestaand stedelijk gebied.

Beschrijf het uitvoeringsprogramma voor de structuurvisie, de mogelijke faseringen hiervan en hoe de voortgang van het programma zal worden gemonitord.

5. TOETSINGSKADER

De Notitie reikwijdte noemt de aspecten die onderdeel zullen uitmaken van het toetsingskader: bodem en water, landschap, cultuurhistorie en archeologie, natuur, woon- en leefomgeving, infrastructuur en mobiliteit. Hierbij worden geen criteria genoemd. Als eerste aanzet voor een nadere invulling noemt de Commissie onderstaand een aantal van de belangrijkste criteria die in gelijksoortige situaties onderdeel uitmaakten van een toetsingskader. Het is in de beschikbare adviestijd niet mogelijk geweest deze te complementeren of voldoende toe te spitsen op de Stedendriehoek. Zoals ook vermeld in de Notitie reikwijdte moet in de SMB Stedendriehoek vanuit de doelen en ambities voor de regio een meer toegesneden toetsingskader worden geformuleerd. Ook is het belangrijk een geëigend toetsingskader te hanteren voor het regionale niveau (de Stedendriehoek zelf) en het bovenregionale niveau (de Stedendriehoek als deel van Nederland).

---

⁷ Bijvoorbeeld: aanleg natuur of realisatie van een bypass wordt betaald uit de opbrengsten van nieuwe stedelijke ontwikkeling. Geef aan hoe 'hard' afspraken zijn ter voorkoming van de kans dat hetzelfde geld drie keer wordt uitgegeven.

⁸ Met name bij mogelijk extreem hoge waterdebieten van de IJssel in de toekomst.

Aspect	Criterium	Bijzonderheden
natuur	<ul style="list-style-type: none"> • conformiteit met Natuurbeschermingswet- en regelgeving⁹ • overige positieve en negatieve effecten voor natuur 	rekening houdend met externe werking en cumulatieve effecten; voor een structuurvisie is een volledige passende beoordeling niet verplicht; ga wel na of voorgestelde keuzen bij voorbaat al duidelijk in strijd zijn met beschermingsregimes
bodem	<ul style="list-style-type: none"> • beïnvloeding bodem-, grondwaterbeschermingsgebieden 	
waterhuishouding	<ul style="list-style-type: none"> • verdroging in natuurgebieden • wateroverlast in woongebieden • waterberging • waterkwaliteit voor natuur en wonen 	
aardkundige waarden en archeologisch erfgoed		let op de doorwerking van het Verdrag van Malta
cultuurhistorische en landschappelijke waarden	<ul style="list-style-type: none"> • aaneengroeien van kernen • identiteit van de steden • identiteit van de regio • conformiteit Nota Belvédère 	
hinderaspecten woonmilieu	<ul style="list-style-type: none"> • gezamenlijke beoordeling van geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid en verkeershinder en -veiligheid¹⁰ 	
verkeer	<ul style="list-style-type: none"> • efficiëntie in belasting van het wegennet (intensiteit/capaciteit ratio) • kwaliteit ontsluiting en benodigde wegaanpassing • beïnvloeding mobiliteit en modal split • betrouwbaarheid verkeerssysteem en robuustheid wegennet • woon-werkbalans 	

⁹ Bijvoorbeeld: bestaande en mogelijk aan te wijzen Vogel- en Habitatrichtlijngebieden, Natuurbeschermingsgebieden en EHS.

¹⁰ Besteed naast negatieve effecten ook aandacht aan mogelijkheden tot verbetering door woningbouw.

leefbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • aansluiting op woonwensen in de regio • invloed op draagvlak voorzieningen in kleine kernen • verbetering recreatieve mogelijkheden voor bewoners 	
kosten en investeringen	<ul style="list-style-type: none"> • haalbaarheid aanleg nieuwe infrastructuur en nutsvoorzieningen • speciale (duurdere) bouwwijzen 	voldoende aandacht voor de haalbaarheid van mobiliteitsmaatregelen, incl. de bruggen ¹¹
afgeleide ruimtelijke ordeningseffecten	<ul style="list-style-type: none"> • werkgelegenheid • landbouw 	
stuurbaarheid, geen-spijtgehalte, toekomstwaarde, robuustheid	<ul style="list-style-type: none"> • stuurbaarheid • flexibiliteit • mate waarin de ingezette ontwikkeling op de langere termijn is door te zetten • robuustheid van het integrale pakket 	<p>risico dat het resultaat anders wordt dan bedoeld</p> <p>bij onvoorziene ontwikkelingen; schade bij tussentijds afbreken van ingezette ontwikkeling</p> <p>ruimtelijke kwaliteit als bepaalde onderdelen niet gerealiseerd worden</p>
externe effecten	<ul style="list-style-type: none"> • te verwachten druk op Veluwe en Salland door de groei van de Stedendriehoek 	

Volgens de notitie reikwijdte zal de watertoets in de SMB worden beschreven. Deze kan in het toetsingskader worden opgenomen en de SMB kan de benodigde informatie leveren om de watertoets te kunnen uitvoeren. Geef in dat verband aan welke maatregelen problemen veroorzaken voor waterkwaliteit of -kwantiteit. Bijvoorbeeld: de situering van nieuwe bedrijfsterreinen ten zuidoosten Apeldoorn aan de bovenloop van beken. Of: de consequenties van de 'IJsselsprongen' voor mogelijke hoogwaterproblematiek in de toekomst.

¹¹ Zie de eerdere opmerkingen in dit advies over de uitvoerbaarheid van de OV maatregelen in het structuurbeeld.

BIJLAGEN

bij het advies over de Notitie reikwijdte en detailniveau Strategische Milieubeoordeling regionale structuurvisie stedendriehoek
Deventer, Apeldoorn en Zutphen

(bijlagen 1 en 2)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 7 juli 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Commissie voor de Milieu Effectenrapportage
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

	Commissie voor de Milieu-effectenrapportage
ingekomen :	8 JULI 2004
nummer	
dossier	1453-12 en 13
kopie naar :	HL

Betreft
Notitie reikwijdte en detailniveau SMB Stedendriehoek

Telefoon (055) 580 10 10
Doorkiesnummer
(055) 5802418
Telefax
(055) 5801162
E-mail
y.harryvan@apeldoorn.nl
Datum
7-7-04
Uw brief d.d.

Ons kenmerk
ROW/406070

Geachte mevrouw, heer,

Zoals u zeer waarschijnlijk bekend is, wordt er op dit moment door de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Gorssel, Voorst en Zutphen en de provincies Gelderland en Overijssel binnen het Stedelijk Netwerk Stedendriehoek gewerkt aan een regionale structuurvisie. Dit plan krijgt de status van intergemeentelijk structuurplan.

Per 21 juli 2004 is de Europese richtlijn voor de strategische milieubeoordeling van kracht. Om die reden heeft de Stedendriehoek besloten om voor dit plan een SMB uit te voeren. Als eerste stap in het traject is de notitie reikwijdte en detailniveau opgesteld. De colleges hebben hier inmiddels mee ingestemd. De planning is om dit document op 25 augustus a.s. in een gezamenlijke vergadering van de raadscommissies te behandelen. De vaststelling in de 6 gemeenteraden is voorzien voor september/ oktober 2004.

Op grond van artikel 6 van de Europese richtlijn leggen wij de notitie reikwijdte en detailniveau voor met het verzoek hierover advies uit te brengen. Gelet op de planning zou het wenselijk zijn dat wij uiterlijk voor de gezamenlijke commissie behandeling op 25 augustus over uw advies kunnen beschikken. Mocht u dan nog niet hebben gereageerd dan nemen wij aan dat u geen opmerkingen heeft.

Hoogachtend,

A.J.J. Zents
Voorzitter werkgroep SMB, fysieke pijler Stedendriehoek

Behandeld door: y.harryvan

Als u reageert datum en kenmerk van deze brief vermelden

Postbus 9033
7300 ES Apeldoorn
Bezoekadres
Stadhuis Marktplaats 1
Internet: www.apeldoorn.nl

BIJLAGE 2

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Stedendriehoek Deventer, Apeldoorn en Zutphen

Bevoegd gezag: Gemeenten Deventer, Apeldoorn, Zutphen, Brummen, Gorssel en Voorst

Besluit: Regionale Structuurvisie Stedendriehoek

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C00.6

Activiteit: vaststellen van een regionale structuurvisie Stedendriehoek, waarin maatregelen, inclusief locatiekeuzen, worden genomen voor natte en droge landschapsstructuur, wegenstructuur en openbaar vervoer, wonen, werken en recreatie

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag strategische milieubeoordeling: 7 juli 2004

Advies strategische milieubeoordeling uitgebracht: 16 augustus 2004

Bijzonderheden: Voor de structuurvisie wordt een strategische milieubeoordeling (SMB) uitgevoerd op grond van de EU richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's. Het doel van de SMB is een goede onderbouwing van de locatiekeuze van met name woningbouw en bedrijventerreinen. Op grond van de EU richtlijnen vindt advisering door de Commissie op vrijwillige basis plaats. De richtlijn is nog niet vertaald in Nederlandse regelgeving. De Commissie is advies gevraagd over de Notitie reikwijdte en detailniveau SMB.

De SMB wordt relatief laat in de planontwikkeling uitgevoerd. De ontwikkeling van een visie op de meest gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de stedendriehoek is al enkele jaren gaande. In die jaren is de probleemstelling al uitgekristalliseerd, zijn doelen al geformuleerd, zijn twee alternatieven onderzocht, maatschappelijk besproken en is een bestuurlijke voorkeur uitgesproken (vastgelegd in een 'structuurbeeld'). De SMB is dus voor een belangrijk deel een verantwoording en toetsing van een traject dat al is doorlopen en een keuze die al voor een belangrijk deel gemaakt is. Idealiter betekent dit, dat de Commissie eerst de onderbouwing van het al doorlopen traject toetst, om vervolgens aanbevelingen voor het verdere traject te maken. Deze toetsing is echter niet mogelijk geweest in de ter beschikking gestelde tijd en op basis van de ter beschikking staande documentatie. In het advies stelt de Commissie het structuurbeeld centraal, omdat dit de belangrijkste basis voor de structuurvisie zal zijn. Het advies bespreekt de onderbouwing van de totstandkoming van het structuurbeeld, de belangrijkste keuzen erin, de uitvoerbaarheid ervan en een toetsingskader voor de effecten.

Samenstelling van de werkgroep:

prof. dr. ir. F.M. Maas

prof. dr. J.M. Mastop

prof. dr. H. Meurs

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

ir. D.F. Sijmons

Secretaris van de werkgroep: drs. R.A.A. Verheem

**Advies over de Notitie reikwijdte en detailniveau
Strategische Milieubeoordeling Regionale structuurvisie
stedendriehoek Deventer, Apeldoorn en Zutphen**

De gemeente Apeldoorn, Brummen, Deventer, Gorssel, Voorst en Zutphen werken gezamenlijk aan de voorbereiding van een intergemeentelijk structuurplan. De Commissie voor de milieueffectrapportage is gevraagd te adviseren in het kader van de Strategische Milieubeoordeling.

ISBN 90-421-1381-2